

STGM iki yılda neler yaptı?

İki yıl içinde 82 örgütten gelen 247 hukuk sorusunu yanıtlayan STGM, toplam 19 kampanyaya basılı malzeme ve/veya iletişim uzmanı desteği verdi.

Çocuğa Karşı Şiddete Son! Kampanyası Hazırlık Konferansı Ankara'daydı

Ankara Çocuk Hakları Platformu'nun 2-3 Haziran'da gerçekleştirdiği konferansa Warwick Üniversitesi'nden Anita Schrader McMillan ve Uluslararası Af Örgütü'nden Hakan Genç konuşmacı olarak katıldı.

İfade özgürlüğü aktivisti Şanar Yurdatapan:

"Düşünceyi ifade edebilme özgürlüğü, öteki özgürlüklerin anahtarı"

İşbirliği Siviliz

Haziran 2007 • Sayı 9

ISSN 1306-5297

Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen ve STGM tarafından yürütülen Sivil Toplumun Desteklenmesi Projesi bültenidir, iki ayda bir yayımlanır.

Sivil kalın

Avrupa Birliği'nden aldığımız destekle, 2005 yılı 15 Haziran günü başladığımız "sivil toplumun güçlendirilmesi" projemizin iki yılı doldu. Geçen sürede hayata biraz daha "sivil" bakabilelim istedik. Yüzlerce yıldır suya hasret bozkır toprağı gibi kurumuş ve katılaşmış ezberlerimizi biraz olsun yumuşatalım istedik.

Sivil toplumun da içinde olduğu bir türlü sivil olamama haline, eskizlik haline, farklı olana dayanamama hallerine çomak sokmak istedik. Sivil toplumun yeni bir dile, yeni bir bakışa sahip olması gerektiğini savunduk. AB'nin 'diyalog' dediğine, 'muhabbet' dedik. AB'nin bize kattıkları kadar bizim de AB'ye katabileceğimiz değerler olduğunu hatırlattık. Yerel, küçük örgütlerin kapasiteleri gelişsin, içinde buldukları o kısır döngüyü kırabilsinler diye çalıştık.

Tıpkı hoşgörü gibi, tasarruf gibi, bir araya gelme, birlikte olma, örgütlenme gibi, haksızlıklara başkaldırmak gibi, başkasını anlamaya çalışma çabası gibi sivilliliğin de bir erdem olduğu konusunda ısrar ettik. Başkalarını değiştirme, düzeltme, kendimize benzetme kaygıları gütmeyen, tam da bize aksi dayatılırken, tam da tek tipleştirilirken, aynılaşırken, farklılıklarımızla bir arada durabilmenin ne büyük bir beceri olduğunu savunduk. Fena mı yaptık?

Yakında yeni projelerimizle görüşmek üzere, sivil kalın...

Bu yayının içeriğinden yalnızca STGM sorumlu olup, hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıttığı olarak algılanmamalıdır.

STGM'nin 3. Danışma Kurulu Toplantısı yapıldı

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM), iki yıldır sürdürdüğü çalışmalarını, destek verdiği STK'larla birlikte 3. Danışma Kurulu Toplantısı'nda değerlendirdi.

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin 2005 yılı Haziran ayından beri yürüttüğü "Sivil Toplumun Geliştirilmesi İçin Örgütlenme Özgürlüğünün Güçlendirilmesi Projesi" 15 Haziran 2007 tarihinde sona eriyor. Ardından, yeni bir proje ile çalışmalarına devam edecek olan STGM, proje sona ermeden hedef kitesinde bulunan STK'larla 3. Danışma Kurulu Toplantısı'nda bir araya geldi.

Toplantıda, proje kapsamında bugüne dek yapılan çalışmalar, kapasite geliştirme, sivil ağlar, yerel yönetim - katılımcı demokrasi, hibeler, kampanya-iletişim başlıkları altında toplanan çalışma grupları ile değerlendirildi. Gelecek proje dönemi için katılımcı STK'ların önerilerinin alındığı toplantıda sivil toplum üzerine bir tartışma da yürütüldü.

Toplantıda ayrıca Yaşama Dair Vakıf temsilcileri, iki yıl boyunca STGM çalışmalarını izleyerek hazırladıkları STGM İzleme Raporu sonuçlarını sundular. STGM'nin STK'lara verdiği bilişim teknolojileri eğitimlerinin sponsoru Microsoft'u temsilen toplantıya katılan Şeniz Ciritçi ise şirketlerinin sivil toplum örgütlerine verdiği destekleri anlattı.

Katılım Öncesi Süreçte Sivil Toplumun Güçlendirilmesi - STK Hibe Programı tanıtım toplantıları yapıldı

Türkiye'nin AB'ye Katılım Öncesi 2005 Mali Destek Programı çerçevesinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına, Merkezi Finans ve İhale Birimi (MFİB) tarafından 30 Mart 2007 tarihinde açıklanan, "*Katılım Öncesi Süreçte Sivil Toplumun Güçlendirilmesi - STK Hibe Programı*"nın:

- > Kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi programı
- > Engelli kişilerin toplumla bütünleşmesini geliştirme programı
- > Tüketicilerin korunması programı
- > Çocuk haklarının korunmasının güçlendirilmesi (*zorla çocuk işçiliğinin önlenmesine özel atıfla*)

Yerel yönetim ve STK'lar Mardin'deydi

Yerel yönetimlerin, bölgelerindeki sivil toplum örgütleriyle birlikte katılımcı yönetim yapıları oluşturmalarının amaçlandığı **Katılımcı Demokraside Yerel Yönetim-STK İşbirliği 3. Buluşması** 25-27 Nisan 2007 tarihlerinde Mardin'de gerçekleştirildi. Çalışmaya Mardin Kızıltepe Belediyesi, Eskişehir Odunpazarı Belediyesi, Nevşehir Kaymaklı Belediyesi ve İzmir Seyrek Belediyesi temsilcileri ile bu ilçelerde bulunan STK temsilcileri katıldı.

Toplantının birinci günü sabah oturumunda "*STK'ların yerel yönetim için önemi*" ve "*STK'lar yerel karar alma süreçlerine nasıl katılabilirler?*" konuları Prof. Dr. Korel Göymen tarafından anlatıldı. Daha sonra her bir katılımcı belediye ve STK, ikinci toplantıdan bu yana neler yaptıklarına dair sunuşlar yaptı.

İkinci gün, Toplumsal Cinsiyet Temelli Yaklaşım ve Sivil Hareket (Yıldız Tokman / KA-DER) ve Ekosistem Temelli Yaklaşım (Sunay Demircan) konuları anlatıldı ve tartışıldı. Sunuşların ardından katılımcı belediye ve STK'larla birlikte yol haritası çıkarma çalışması yapıldı.

bileşenlerinin tanıtımı Nisan ve Mayıs ayları içerisinde 17 ilde yapıldı. Ankara, İstanbul, Edirne, Bursa, Çanakkale, İzmir, Diyarbakır, Trabzon, Erzurum, Kars, Sinop, Samsun, Kastamonu, Amasya, Adana, Eskişehir ve Mardin'de yapılan tanıtım toplantılarına çeşitli sivil toplum kuruluşlarından 524 STK temsilcisi katıldı. Toplantılarda STK temsilcilerine; hibelerin içeriği, proje hazırlarken dikkat edilmesi gereken noktalar, pratik öneriler gibi konularda bilgi verildi.

İki yılda neler yaptık?

STGM'nin iki yıldır sürdürdüğü Sivil Toplumun Güçlendirilmesi projesi 15 Haziran 2007 itibarıyla sona erdi. Peki STGM bu iki yılda neler yaptı? Bu sorunun yanıtını vermek üzere birçok rapor yazdık, etkinliklerimizle ilgili haberleri web sitesi ve Siviliz aracılığıyla sizlerle paylaştık. Neler yaptığımızı biraz da rakamlarla özetleyelim istedik.

STGM web sayfasının aylık ziyaretçi sayısı hizmet vermeye başladığı ilk günlerden bu yana yaklaşık 6 kat arttı (Eylül 2005 - 2.925 ziyaretçi, Mayıs 2007 - 17.976 ziyaretçi). Projeye başlarken 10 kampanyayı desteklemek üzere yola çıktık, ancak o kadar yoğun destek talebi geldi ki toplam 19 kampanyaya destek verdik ve birçok destek talebini geri çevirmek zorunda kaldık. Destek verilen kampanyaların 11'i ayrımcılık, 8'i doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı başlıkları altına giriyor. STK Hukuk Hattı aracılığı ile 82 örgütten gelen toplam 247 soruya en ayrıntılı biçimde yanıt verildi, tüm soru ve yanıtlar örgüt ismi verilmeden web sitemizde yayınlanıyor. STGM kütüphanesinde 587 kitap, 82 broşür ve 269 dergi bulunuyor. STK veritabanında ise 7.447 örgüt kayıtlı. Sadece yardım bağlantısından yanıtlanan soru sayısı 136. Toplam beş sivil ağ başlığı altında 20 toplantı STGM tarafından desteklendi. Yerel yönetim-STK işbirliği çalışması kapsamında 5 belediye ve bölgedeki STK temsilcileri ile toplam 3 toplantı yapıldı. İki hibe programı kapsamında STK'lar tarafından yerel düzeyde uygulanan projelere yaklaşık 650 bin Avro hibe verildi.

Eğitim çalışmalarımız ile ilgili ayrıntılı bilgiyi bültenimizin Eğitim bölümünde bulabilirsiniz. 2007-2009 döneminde yeni faaliyetlerle yerel STK'ları desteklemeye devam edeceğiz.

Türkiye Çevre Platformu İstanbul'da toplandı

Türkiye Çevre Platformu (TÜRÇEP) dördüncü toplantısını 5-6 Mayıs tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirdi. Toplantıda ilk olarak Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Toplantısının planlaması yapıldı. İki gün boyunca Temiz Enerji Platformu'nun oluşturulması, Türkiye'de çevre hareketinin siyasal boyutu, çevre hareketi ile diğer sivil hareketler-topluluklar arasındaki ilişkiler, akarsu kirliliği ve ortak etkinlikler, Nükleer Santral Karşıtı Çalışmalar ile Maden Yasası ve Taş Ocakları gibi konularda tartışmalar yürütüldü.

Kadın Koalisyonu toplantıları Çanakkale ve Adana'daydı

STGM'nin ağ oluşturma çalışmaları çerçevesinde destek verdiği Kadın Koalisyonu toplantısı 2-3 Mayıs'ta Çanakkale'de gerçekleştirildi. Ülke genelindeki örgütlenmenin yaygınlaştırılabilmesi ve aynı zamanda yerel ayaklardan birinin oluşturulabilmesi için yapılan toplantıda, Ankara, Balıkesir, Bursa, Küçükkuyu ve Çanakkale'den kadın örgütleri temsilcilerinin yer aldığı bir buçuk günlük çalışma sonucunda Çanakkale Kadın Koalisyonu kuruldu.

Kadın Koalisyonu toplantısının dördüncüsü 5-6 Mayıs'ta Adana'da gerçekleştirildi. Adana katılımcılarının çoğunlukta olduğu toplantıda Ankara ve Mersin'den de temsilciler yer aldı. Bir buçuk günlük çalışmanın sonucunda Adana Kadın Koalisyonu kuruldu.

Ankara Çocuk Hakları Platformu geniş katılımı toplandı

Ankara Çocuk Hakları Platformu 2-3 Haziran'da STGM'nin desteğiyle **Çocuğa Karşı Şiddete Son! Kampanyası Hazırlık Etkinlikleri** kapsamında bir konferans gerçekleştirdi. Konferansta çocuğa karşı şiddete dair gerçekleştirilen araştırmalar ve küresel rapor, Fiziki Cezalandırmaya Son Küresel Kampanyası ve Kadına Karşı Şiddeti Önleme Küresel Kampanyası hakkında genel bilgiler aktarıldı. Konu ile ilgili kampanyaların yürütüldüğü ülkelerden olumlu ve olumsuz örnekler, alınan dersler, Türkiye'deki ilgili paydaşlarla paylaşıldı. Ankara Çocuk Hakları Platformu'nun çocuğa karşı her türlü şiddetle mücadelesini geliştirmeye yönelik kapasitesinin artırılması; oluşturulacak kampanyanın alt yapısının tamamlanması ve kampanyanın yapılandırılması amacıyla atölye çalışmaları gerçekleştirildi. Warwick Üniversitesi'nden Dr. Anita Schrader McMillan ve Uluslararası Af Örgütü (UAO) Kampanya Koordinatörü Hakan Genç'in konuşmacı olduğu konferansa, çocuk ve insan hakları alanında çalışmalar yürüten sivil toplum örgütleri temsilcileri, ilgili meslek örgütleri ve sendika temsilcileri, kamu otoriteleri temsilcileri, akademisyenler, alan uzmanları, öğrenciler, medya çalışanlarından 60 kişi katıldı.

Datça Yarımadası'ndan etkin doğa korumaya doğru

Datça Çevre ve Turizm Derneği (DAÇEV) ile Doğa Derneği ortaklığında yürütülen projeye DAÇEV'in doğa koruma konusunda teknik ve idari kapasitesinin geliştirilmesi hedefleniyor.

Proje kapsamında DAÇEV'in aktif üyelerinin ve gönüllülerin katılımıyla proje tasarımı, yönetimi ve izleme değerlendirme konularında eğitim ve çalıştaylar yapıldı. Bu eğitimlerin sonunda katılımcılar Datça Yarımadası ile ilgili sorunları sistemli bir şekilde ele almaya başladılar. Alt çalışma grupları oluşturularak, Datça Yarımadası Önemli Doğa Alanı ve barındırdığı türler konusunda kapsamlı çalışmalar yapmaya devam ediyorlar.

Proje faaliyetleri Temmuz ayı sonuna kadar devam edecek.

Daha fazla bilgi için: dacev@mynet.com

Van İlindeki Yerel STK'ların Desteklenmesi ve Güçlendirilmesi Projesi

Çatak Kalkınma Eğitim ve Kültür Derneği tarafından yürütülen "*Van İlindeki Yerel STK'ların Desteklenmesi ve Güçlendirilmesi Projesi*" ile Van'daki yerel sivil toplum kuruluşlarının örgütsel ve kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi amaçlanıyor. Proje kapsamında kadın, engelli, gençlik ve çocuk gibi dezavantajlı gruplar ile çalışan 35 STK'dan 100'ün üzerinde sivil toplum gönüllüsü ve yöneticisi kapasite geliştirme eğitimlerinden yararlandı.

Eğitimlerin yanı sıra vatandaşın katılımına açık konferans ve paneller de gerçekleştirildi. Proje kapsamında sivil toplum alanında eğitimler yürüten birçok akademisyene ve sivil toplum aktivistine ulaşıldı. Ulusal düzeyde faaliyet yürüten TÜSEV, TESEV, Arı Hareketi, ICR gibi kuruluşlarla ortak faaliyetler ve işbirlikleri gerçekleştirildi. Proje süreciyle birlikte Van'da sivil toplum kuruluşları birbirlerini daha fazla tanımaya ve daha fazla bir araya gelmeye başladı. Diğer önemli bir çıktı da yerel STK'ların ulusal düzeyde faaliyet yürüten dernekleri daha yakından tanımaları oldu.

Proje Temmuz ayı sonuna kadar devam edecek.

Daha fazla bilgi için: catak_der@mynet.com

Kadınlar haklarını öğreniyor!

Yenimahalle Eğitim Kalkınma ve Dayanışma Derneği tarafından kadınların, kadına yönelik aile içi şiddet konusunda toplumsal duyarlılığını geliştirmek ve kadın danışma merkezi talebini karşılamak amacı ile yürütülen "*Yerel Ölçekte Kadınların Şiddet Algısının Yükseltilmesi ve Yasal Haklarımızın Tanıtılması Projesi*" Şentepe, Yenimahalle ve Çayyolu semtlerinde tüm hızıyla devam ediyor.

Proje kadına yönelik ayrımcılık ve şiddetin ortadan kaldırılmasına katkı sağlamak üzere kadın danışma merkezi uygulamalarının küçük yerel birimlerde de yaygınlaşmasını hedef alıyor. Şu ana kadar 40'ın üzerinde ev toplantısı gerçekleştiren dernek 450 kadına şiddet algısı ve yasal haklar konusunda ayrıntılı bilgilendirme toplantıları düzenliyor. Bununla beraber dernek bünyesinde haftanın belirli günlerinde görevli sosyal hizmet uzmanlarınca kadınlara ihtiyaç duydukları konularda bilgi ve danışmanlık hizmetleri veriliyor.

Projenin Temmuz ayı sonunda bitmesi planlanıyor.

Proje ile ilgili ayrıntılı bilgi için: yeni_der@yahoo.com

Gençlik Birliği dernek üyeleri Ankara'ya geldi

Ankara'da 4-6 Mayıs tarihleri arasında Gençlik Federasyonu ile üç gün süren bir eğitim düzenledik. İlk gün gençlik politikaları ve hak temelli yaklaşımlar, ikinci gün stratejik yönetim teknikleri ve son gün iletişim konuları üzerine odaklanan bir eğitim gerçekleşti. Türkiye'nin çeşitli yerlerinden gelen 31 Gençlik Birliği dernek üyesi bu eğitim ile buluşmuş ve birbirlerini tanımış oldu.

Proje eğitimi Ankara'daydı

Ankara'daki son proje döngüsü yönetimi eğitimimiz 25- 27 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşti. Sivas, Adıyaman, Diyarbakır, Batman, Muş, Mardin, Bitlis, Adana, Çaycuma, Konya, İstanbul ve Ankara'dan 27 katılımcı ile gerçekleştirilen eğitimde temel olarak mantıksal çerçeve yaklaşımının esasları, sorun analizi, paydaş analizi, hedef analizi, strateji analizi, mantıksal çerçeve yaklaşımının esasları, faaliyet planı oluşturulması ve proje bütçesinin hazırlanması konuları üzerinde duruldu.

Eğitim çalışmalarımızın sonuna geldik

2005- 2007 eğitim dönemini, 01- 03 Haziran İstanbul proje döngüsü yönetimi eğitimi ile bitirdik. İstanbul, Adapazarı, Kocaeli, Sakarya, Batman, Kırklareli, Biga ve Ankara'dan 25 katılımcı ve eğitimcimiz Faruk Cengiz Tekindağ ile son eğitimimizi keyifli bir şekilde sonlandırdık.

2005 yılından 2007'ye gelene kadar toplam 33 kapasite geliştirme, 42 proje döngüsü yönetimi, 3 yerel uzman yetiştirme ve 8 bilgisayar eğitimi olmak üzere toplam 85 eğitim gerçekleştirmiş olduk. Böylece, 76 ilden (Çanakkale, Edirne, Balıkesir, İzmir, Manisa, Muğla, Aydın, Denizli, Uşak, Afyon, Aksaray, Bursa, Kütahya, İstanbul, Yalova, Tekirdağ, Kırklareli, Kocaeli, Sakarya, Bolu, Düzce, Ankara, Kırıkkale, Kırşehir, Çankırı, Konya, Eskişehir, Antalya, Burdur, Adana, Mersin, Osmaniye, Hatay, Burdur, Kayseri, Niğde, Nevşehir, Sivas, Bartın, Zonguldak, Yozgat, Samsun, Sinop, Çorum, Amasya, Tokat, Ordu, Trabzon, Giresun, Gümüşhane, Rize, Artvin, Kilis, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Ardahan, Bayburt, Bilecik, Bitlis, Erzurum, Tunceli, Kars, Iğdır, Muş, Malatya, Bingöl, Elazığ, Van, Siirt, Şırnak ve Hakkâri) 1959 sivil toplum örgütü temsilcisine ulaşmış olduk.

Haziran'da bitecek eğitim çalışmalarımız 2007 Eylül ayında yepyeni bir program ile yeniden başlayacak.

Şanar Yurdatapan (Düşünce Suçu(!)na Karşı Girişim)

Sivil itaatsizlik, yasaların ya da hükümet politikalarının değiştirilmesini hedefleyen, kamuoyu önünde icra edilen, şiddete dayanmayan, vicdani, ancak yasal olmayan politik eylem olarak tanımlanıyor. ABD'nin çeşitli eyaletlerinde siyahların otobüslerde beyazlara ayrılmış koltuklara oturmaları, girmeleri yasak olduğu halde beyazların kiliselerinde topluca dua etme eylemleri, Gandhi'nin tuz yürüyüşü gibi; Türkiye'de de Bergama köylülerinin siyanürlü altın arama çalışmalarına direnişi, Cumartesi Anneleri'nin kayıp çocukları için her hafta Galatasaray'da toplanması ya da vicdani retçilerin askere gitmemesi birer sivil itaatsizlik eylemi örneği oluşturuyor.

Sivil itaatsizlik denince Türkiye'de ilk akla gelen isimlerden biri Şanar Yurdatapan. Müziyeniliğinin yanı sıra insan hakları alanındaki aktivist kimliğiyle tanıdığımız Yurdatapan, 1981'de Kıbrıs'ta düzenlenen "Türk, Yunan ve Kıbrıs Filmleri Dostluk Şenliği"ne katıldığı için askeri cunta tarafından "Yurda dön" çağırısı aldı, dönemeyince yurttaşlıktan çıkarıldı. 12 yıl süren sürgün döneminde dünyayı dolaşarak konserler verdi, toplantılara katıldı.

1991 seçimleri sonunda hükümet değişince yurda dönen Yurdatapan, tanık olduğu bir işkence olayını kamuoyuna açıklamak için saclarını kazıtıp basın toplantısı yapınca tepki çekti. 1995 Ocak ayında Yaşar Kemal'in DGM'de yargılanmasıyla birlikte başlatılan "Düşünce Suçuna Karşı Girişim" isimli sivil itaatsizlik eyleminin sözcüsü oldu. 1996 Ocak ayında, sözcülüğünü üstlendiği "Barış İçin Bir Araya" girişimindeki çalışmalarını nedeniyle birçok kez tutuklandı. "Düşünce suçu" nedeniyle 2000 yılında 2 ay hapse mahkum edilince, bu cezayı, gönüllü olarak Kartal Özel Tıp Cezaevinde, çok tartışılan izolasyon hücrelerinden birinde geçirdi. 2006 yılına kadar, "Düşünceye Özgürlük"

İnsan hakları alanında daha çok düşüncenin ifade edilebilmesi için mücadele etmeniz nedeni nedir?

Çünkü "düşünceyi ifade edebilme özgürlüğü" öteki özgürlüklerin anahtarı. O anahtarı bir kez kaybedecek olursanız, tüm özgürlükleriniz kilit altında kalacaktır. Diğer özgürlükleri elde edebilmek için, elde edilene koruyabilmek için "ifade özgürlüğü"ne ihtiyaç var. Çalışan kişi ücretini alamadığında hakkını

nasıl arayacak? Derdini anlatarak, sesini duyurmaya çalışarak. Ama karşısında polisi buluyor "izinsiz gösteri" yaptın diye. Adaletten umduğunu bulamayan, göz göre göre haksızlığa uğradığına inanan insan ağzını açtığı anda kendini önce savcının, sonra yargıcın önünde buluyor, "yargıya müdahale" ya da "yargıya hakaret"ten. Güvenlik güçlerinin işlediği cinayetleri yargıya taşımaya uğraşanların karşısına gene ifade özgürlüğünü engellemeye çalışan kanun maddeleri dikiliyor, sussunlar, konuşup gerçeği anlatmasınlar diye.

İfade özgürlüğünün ihlali konusunda neden sivil itaatsizlik eylemleri ile ortaya çıkıyorsunuz?

İfade özgürlüğü için Türkiye'de çok şey söylenmiş, yazılmış, çizilmiş, kitaplar doldurulmuş, kongreler paneller yapılmış, imzalar toplanmış, meclise, hükümete verilmiş. Ama devletin bir kulağından girip ötekenden çıkıyor, umurunda bile değil. Öyle bir şey yapalım ki, zorlayıcı bir yanı olsun, devleti bir ikileme karşı karşıya bırakalım; ya yasaları düzeltsin ya da büyük bir rezaletle karşılaşsın dedik. Sivil itaatsizliği bu nedenle seçtik. 1995 yılında, Yaşar Kemal bir makalesi nedeniyle yargılanırken biz de onun ve başka düşünce suçlularının suç sayılan sözlerini bir kitapta topladık, 1080 yayıncının imzasıyla yayınladık. Savcı mecburen dava açtı. 185 tanınmış aydın, sanatçı, yazar, gazeteci, sendikacı, gerçek yayıncı, akademisyen... Gerçekten de görülmedik bir davaydı. Bu kadar ünlü kişiyi birden hapse tıkmaya cesaret edemediler tabii.

Solcu olduğunuz halde, neden sağ görüşten insanlarla da ittifak kuruyorsunuz? Bu etrafınızda ne tür tepkilere neden oluyor?

Voltaire'in 250 yıl önce söylediğini herkes alkışlıyor: "Düşüncelerinize katılmıyorum, ama onları açıklama özgürlüğünüz için sizin yanınızda mücadeleye hazırım". Ama bunu uygulamaya kalktığınız anda işte böyle sorulara muhatap oluyorsunuz. Oysa ifade özgürlüğünün "bam teli" burası. Beğendiğimiz düşüncelerin özgürce söylenmesini

hareketinde 7 kitap, 50'ye yakın "hepsi de suç sayılan yazıları içeren" kitapçık yayımlandı. Yeni Türk Ceza Kanununun 22 ayrı maddesinin tek tek çiğnendiği Düşünceye Özgürlük 1995 - 2005 kitapçığı için açılan soruşturma sürüyor, yeni Terörle Mücadele Kanununu çiğneyen kitapçık hazırlanma aşamasında. Harekete aktif olarak katılanların sayısı ise 80 bini aştı.

1975'te Yılmaz Güney'in "Arkadaş" filmine yaptığı müzikle "Altın Portakal" ödülünü alan Yurdatapan, sözlerini yazdığı "Aman petrol" isimli şarkısı 1980 yılında TRT Eurovision Şarkı Yarışmasında birinci olduğunda verilen ödülü TRT'deki baskılar nedeniyle canlı yayında reddetti.

Şanar Yurdatapan, düşünce özgürlüğü için yaptığı çalışmalar nedeniyle İHD, MAZLUM-DER ve ÇGD'nin çeşitli tarihlerde verdikleri "Düşünce Özgürlüğü" ödüllерinin yanısıra, 2001 yılında Human Rights Watch (İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün) Hellman-Hammett ve 2002'de "INDEX on Censorship" in verdiği "Best Circumvention of Censorship" (Sansürün tekerine en iyi çomak sokma) ödüllерinin de sahibi. Gene 2002 yılında Human Rights Watch'ın en büyük ödülü olan "Global Rights Defender" ödülüne layık görüldü, HRW'nin bir yıl süre ile dünyadaki üç "Monitör"ünden biri oldu.

Yurdatapan'ın Abdurrahman Dilipak'la birlikte yazdığı "Kırmızı ile Yeşil / Yeşil ile Kırmızı"(2002), "Kırmızı-Yeşil Anılar" (2003), "Kırmızı-Yeşil Ortak Payda" (2004) isimli kitapları da bulunuyor.

savunmamız kolay ve doğal. Ama sadece kendi beğendiğimiz düşüncelerin değil, hiç hoşlanmadığımız düşüncelerin de özgürce ifade edilmesini savunabiliyorsak, "ifade özgürlüğü"nü savunduğumuz işte ancak o zaman net olarak ortaya çıkar. Bizim Abdurrahman Dilipak'la yaptığımız da bundan ibaret. Yoksa ne benim onunla Cuma namazına gitmeye niyetim var, ne de onun benimle Çiçek Pasajına gelmeye. İkimiz elele verip üçüncü kişilerin özgürlüğünü savunmaya gidiyoruz. Hrant'a destek ziyaretinde ya da Türkiye Irak'ta savaşa girmeye zorlandığında TBMM'ye gidip milletvekilleri oylamaya girerken kapıda yanyana durduğumuz gibi.

Aslında sizi sanatçı kimliğinizle tanıdık, oysa şimdi eylemci kimliğiniz daha ön planda. Sanat ve eylem arasında nasıl bir bağ kurmak gerekiyor?

Eylem sözcüğüyle "İnsan hakları savunuculuğu"nu kastediyorsunuz. Müzik yaptığım yıllarda da ikisini ayrı kapılara koymuyordum ki. Bestelediğim şarkılar yaşama dair her şeyi anlatıyordu ve hep dünyayı değiştirmeye yönelikti. 12 Eylül açık faşizmi, benim yaşamımı da ortadan böldü. 12 yıl yurt dışından yaşamak zorunda kaldım. Geri

döndüğümde çok şey değişmişti. Müzik "piyasası" beni itti, ben de onu. Şimdi başladığım ve bensiz yürüene kadar yalnız bırakmamam gereken bir çaba var, aynen çocuğu gibi hissediyor insan. Ama 13 yıldır sürdürdüğümüz Düşünce Suçu(!)na Karşı Girişim'i kurumsallaştırmayı başarmayı ve ömrümün geri kalan yıllarında gene eski sevgilime, müziğe dönmeyi çok istiyorum.

Türkiye'de ifade özgürlüğünün yerleşmesi için verdiğiniz mücadele nedeniyle yurttaşlıktan çıkarılmaktan sürgünlere, mahkeme kapılarını yol eylemekten cezaevinde yatmaya kadar birçok bedel ödediniz. Bu kadar bedelden sonra, geleceğe dair umudunuz arttı mı, azaldı mı?

Umudum hiçbir zaman yok olmadı. Her şeyin kapkara görüldüğü günler olabiliyor. Ama şairin dediği gibi:

"Göz yumma güneşten, ne kadar nuru kararsa, Sönmez ebedi, her gecenin gündüzü vardır..."

Düşünce Suçu(!)na Karşı Girişim

Uncular Sok. 36/2 Üsküdar İstanbul
Tel: (216) 492 05 04 - (216) 532 75 45
Faks: (216) 492 18 40
e-posta: freeex@superonline.com
web: www.antenna-tr.org

89. Sok. 14/9
06550 Yıldız Çankaya ANKARA
Tel: 0312 442 42 62 (pbx)
Faks: 0312 442 57 55
e-posta: bilgi@stgm.org.tr
www.stgm.org.tr

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği adına sahibi: Levent Korkut
Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Gamze Göker
Grafik Tasarım: M. Cem Kocataş, Banu Çetintaş
İllüstrasyonlar: Ferit Avcı
ISSN 1306-5297

STGMD Yönetim Kurulu
Yönetim Kurulu Başkanı: Levent Korkut
Başkan Yardımcısı: Serpil Sancar
Genel Sekreter: Orhan Kemal Cengiz
Sayman: Feray Salman
Üyeler: Şeyhmus Diken, Uygur Özemesi, Öyküm Bağcı